

DLACZEGO ZASADY ORGANIZOWANIA ZGROMADZEŃ PUBLICZNYCH SĄ ISTOTNE DLA FUNKCJONOWANIA SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO?

- Wolność organizowania i uczestniczenia w pokojowych zgromadzeniach publicznych jest jedną z najbardziej fundamentalnych wolności politycznych.
- Istota zgromadzeń polega na możliwości uzewnętrzniania przez grupę jednostek swoich poglądów i przekonań w drodze manifestowania ich w miejscu publicznym.
- Wolność zgromadzeń pełni nieocenioną rolę w demokratycznym państwie prawnym, przyczyniając się istotnie do budowy społeczeństwa obywatelskiego.

Przez wiele lat jednym z głównych problemów związanych z ochroną wolności zgromadzeń był kształt procedury odwoławczej od decyzji o zakazie organizacji zgromadzenia. Przepisy nie gwarantowały bowiem, że prawomocny wyrok sądu zostanie wydany przed terminem zgromadzenia.

HFPC od początku swojego istnienia podejmuje działania związane z ochroną wolności zgromadzeń w Polsce. Dzięki staraniom Fundacji w 2007 r. ETPC wydał wyrok stwierdzający, że taki kształt procedury odwoławczej narusza przepisy Konwencji, a w 2015 r. uchwalono nową ustawę, realizującą standardy ochrony praw człowieka.

2 kwietnia 2017 r. weszła w życie nowelizacja Prawa o zgromadzeniach. Jej uchwaleniu towarzyszyło wiele kontrowersji. Wskazywano m.in., że wprowadzenie uprzywilejowanej kategorii zgromadzeń cyklicznych **ograniczy wolność zgromadzeń** poprzez uniemożliwienie organizacji kontrdemonstracji.

Od chwili wejścia w życie nowelizacji wojewoda mazowiecki wydał ponad 30 decyzji o zakazie zgromadzeń z uwagi na ich kolizję ze zgromadzeniami cyklicznymi. Co istotne, **wszystkie decyzje dotyczyły demonstracji organizowanych w trybie uproszczonym, a te nigdy nie mogą być zakazane.**

Co więcej, większość decyzji została wydana na krótko przed rozpoczęciem zgromadzenia lub nawet w jego trakcie, co uniemożliwiało organizatorowi odwołanie się i uzyskanie prawomocnego orzeczenia sądu przed terminem demonstracji. Taka sytuacja prowadzi do naruszeń EKPC.

Niektóre sądy stają na stanowisku, że jeśli termin zgromadzenia już upłynął, prowadzenie postępowania odwoławczego jest bezzasadne i powinno zostać umorzone.

Taka interpretacja jest jednak niedopuszczalna, gdyż prowadzi do legitymizowania **bezprawnych działań organów państwa**. Wojewoda, chcąc nie dopuścić do organizacji zgromadzenia, mógłby go zakazać choćby na godzinę przed jego rozpoczęciem, wiedząc, że legalność jego rozstrzygnięcia nie będzie podlegała obiektywnej kontroli.

Umorzenie postępowania narusza też interesy organizatorów, którzy wobec nieuchylenia decyzji o zakazie zgromadzenia mogą zostać pociągnięci do odpowiedzialności za wykroczenie.

Każde odwołanie od decyzji o zakazie zgromadzenia powinno zostać rozpoznane, a każda bezprawna decyzja – uchylona.